

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K.) — Posamezna številka se prodajajo po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inzerati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 32.

V Ljubljani, dne 10. avgusta 1916.

Leto XXIX.

Par sličic iz Nemčije.

Pot v Nemčijo ima samo na meji nekaj več sitnosti. Pregledajo ti ne samo kofar nego tudi žepe, in vsak tiskan in pisan papir mora ven — brez izjeme, ali je potpis ali navaden dnevnik, ki si ga ravno kupil, ali poučna ali zabavna knjižica; čez mejo teh reči ne puste. Če greš po svetu z namenom, da se česa naučiš, in greš pogledat tu kmetijsko, tam obrtno šolo, razne zavode, tovarne, zadrage, skladišča, si nabereš kmalu celo vrsto raznih načrtov, poročil in drugih tem podobnih knjižic. Tudi z menoj je bilo tako. Vse to je ostalo to stran meje, in s prijaznim saškim vojakom, ki me je preiskaval, sva se domenila, da pošlje vse moje knjige lepo na moj naslov v domovino. Ko si čez mejo, te puste takorekoč pri miru. Kjer ostaneš, moraš pač na policijo, da poveš, koliko časa boš v dotičnem kraju in kam jo kreneš od tam. To ti zapišejo z veliko vljudnostjo v potno knjižico in zaenkrat si opravljen.

Pa v teh vrstah nimam namena opisavati, kako se potuje po Nemčiji, nego povedati se mi zdi prav nekaj vtiskov, kakšno je zdaj življenje pri našem mogočnem sosedu in zavezniku.

Najprej moram potrditi, da je popolnoma resnično, kar se je v nemškem državnem zboru trdilo: V Nemčiji se lahko počutiš o razmerah v tujih, tudi sovražnih državah iz prvih virov. Javno imaš na prodaj najnovejše francoske in angleške časopise; belih lis v domačih listih ne zaslediš doma; nikoli; politični shodi se ravno zdaj v večjem obsegu dovoljujejo; na njih nastopajo tudi socialno demokratični govorniki — seveda samo v zmislu domoljubne edinstva in sloge. Drugačni shodi bi bili tudi nemogoči. Zaupanje, da bo Nemčija zmagala, je splošno in neomajno. Želja po miru živi res, kakor poudarja tudi nemški cesar

v svojem zadnjem oklicu na narod, v vsakem srcu; v tem oziru pade tudi tupačam kaka trda beseda, ki pa se ji ni bati ne tožnikov, ne sodnikov ravno zato ne, ker vsak ve, da trenutna nevolja nad kako vladno naredbo ne kali globoko utrjenega duha zveste zaupnosti v končno zmago.

Moških nevojakov srečaš povsod še mnogo. Devetnajstletni še niso klicani in nad 45 let je še vse doma; dopustov je tudi toliko, da gre vse potrebno kmetijsko in obrtno življenje, pa tudi šolstvo svojo pot. Vojaštva ne zmanjkuje; da bi se rabile že poslednje rezerve, kakor se tolaži kak sovražni Francoz, je prazna.

Letina je letos posebno dobra v vseh ozirih. Krompirja je toliko, da ga v večjih množinah vozijo v Prago, kjer ga ni. Danes, dne 4. avgusta, sem sam videl, da je bil praški trg brez krompirja. Do zdaj je bilo na Nemškem prepovedano krmiti s krompirjem prešiče; te dni se je ta prepoved razveljavila; dovolj ga bo za ljudi in živali. Tudi sadje lepo kaže in zgodnjega dobiš, kolikor hočeš. Kruha tudi ne manjka. Pač imajo tudi tam listke za kruh, toda brez težave dobiš kruha v gostilni, pa tudi pri peku brez listka. Cena je v tem slučaju nekoliko višja. Kruh si lahko izbereš, črn ali bel.

Samo s sladkorjem in z mesom je treba varčevati. Namesto sladkorja začenjajo rabiti že precej splošno saharin, ki pač nima nobene redilnosti, pa je zato cenejši od sladkorja. Mesa je Nemec v mirnih časih mnogo porabil; zdaj ga pogreša. Ravno tako se mu toži po surovem maslu, ki ga je bil tako vajen; toda nikjer ni čutiti, da bi mu postna hrana škodila. Jesti ima dovolj za potrebo, četudi si mora odreči marsikaj. Kar mu gosposka ukaže, uboga; posameznik ve, da ne sme misliti samo nase, nego na splošnost in da se mora podvreči redu, ki skrbi za vse.

Še nekaj mi je bilo posebno všeč: tudi

po največjih mestih po ulicah, kjer prebiva in se kreče najbogatejša gospoda, vidiš veliko več vojnemu času primerne skromnosti in priprostosti in veliko manj lišpa, nego na Dunaju, v Pragi ali celo v Karlovih in Marijinih toplicah.

Cerkveno, versko življenje se je splošno pomladilo in poživilo pri katoličanih in tudi pri protestantih. Zlasti med protestanti se je število takih, kateri so se cerkve popolnoma odvadili, silno množilo. Vojska je mnogim zopet pokazala pot v cerkev. Tudi ob delavnikih imajo protestantje — tu gredo pač za katoličani — molitvene ure, voj. pobožnosti. Pa to-le: V veličastni draždanski katoliški dvorni cerkvi imaš razglase, kdaj je božja služba za Srbe, kje in kako morejo k spovedi; ravno tako, kam naj se v verskem oziru obrnejo Poljaki, ki prihajajo delat na kmete ali služiti v mesto — v srbskem, oziroma v poljskem jeziku. Med duhovniki stolne cerkve imaš Poljaka in par Srbov (Vendov, kakor jim pravijo Nemci). Dnevno časopisje piše domala brez izjeme o verskih in cerkvenih rečeh silno dostojno; navadno priobčujejo vsi večji listi ob sobotah spored božje službe po vseh cerkvah svojega mesta za cel teden. Mi smo pač bližje vzhodnim deželam.

S kmetijskim zadružništvom je na Nemškem podobno kakor pri nas. O ti reči bo „Domoljub“ še natančneje pisal, ko bo čas za to. To bodi pa že danes povedano, da se tudi tam kapitalistična gospoda — trgovina in banke — na vso moč trudi oslabil; zadružništvo in mu vzeti njegovo težko priborjeno stopnjo. Vlada ima tudi tam splošno ravno v tem oziru premalo vpogleda in zato brsne zadružništvo ne iz slabega namena, nego zato, ker o njem premalo ve, druge pa mnogo bolj pozna, večkrat na stran. O tem smo si pa nemški in avstrijski zadružniki popolnoma edini, da je zdaj usoden čas. Kar zdaj izgubimo iz

rok, se ne bo dalo v desetletjih vrniti; kar pa zdaj vzdrži in se še izpopolni, to bo obstalo.

Ob prehodu vojske k miru morajo delavski stanovi na ves glas javiti vladam: Mi smo tukaj; ne delajte brez nas! Tudi kmet. Mogoče mu pa bo to le po združništvu, ki obsega vse panoge njegovega gospodarstva, življenja — denarno gospodarstvo, proizvodnjo, nakup, prodajo. V tem oziru si nemški in avstrijski združnik podajata roke. Oglasila se bosta, in upajmo, da ne zastoj.

Pregled po svetu.

Samouprava Poljske. Čuje se, da so končane vse priprave za odredbo, s katero se uvede samouprava v mestih in trgih po Avstriji zasedenega poljskega ozemlja.

Splošna volilna pravica in Madjari. Odkar se je ustanovila neodvisna Karolyjeva stranka, se vseskrizem po ogrskem časopisju razpravlja o splošni volilni pravici. Toda povečini so listi tej misli nasprotni, češ da je na Ogrskem več narodnosti, ki bi tako prišle do večje veljave. Zadovoljni bi pač bili, če bi se ta pravica dala onim, ki so res Madjari.

Ustavljen prevoz municije. Za presojo romunskega vprašanja je značilno, da je Rusija 3. avgusta prepovedala nadaljnji prevoz municije preko Rusije. Kralj zaupa Bratianu, ki je odpotoval za 10 dni iz Bukarešte. — Rimski dopisnik »Stampe« brzojavlja, da se bo Romunija odločila meseca septembra ter nastopila v zvezi s četverosporazumom, ako bodo tekom poletja nastopili na bojiščih dogodki odločilnega pomena.

Romunija. Razburjenje se je sicer poglobilo, ko je kralj in več vplivnih mož zapustilo Bukarešto; kljub temu pa romunska vlada v teh dneh z naglico mobilizuje. Sedaj se čuje, da dejansko romunska armada ne bo posegla v vojko, marveč hoče biti le pripravljena, da varuje svoje meje. Istočasno pa se čuje, da namerava ruska armada skozi Dobružo in Galac ter po Donavi udariti na Bolgarijo. To podjetje bi se pričelo obenem z ofenzivo pri Solunu.

Ugodnejše novice iz Romunije. — Ravnatelj romunske banke Petersen je izjavil: Pred dnevi je bila Romunija na tem, da se udeleži vojske. Danes je pa bolj kot kdaj oddaljena od te možnosti. — Romunija se boji, da bi imela preveč opravka z Bolgarijo, če bi se odločila za vojko.

Nemški cesar je ob drugi obletnici vojske izdal tri zahvalne oklice; zahvalil se je ljudstvu, armadi in posebej še nemškemu ženstvu.

Nemška podvodna ladja »Deutschland« je zapustila pristanišče Baltimore 1. avgusta zjutraj. Naložila je 500 ton niklja in surovega gumija. Na krovu ima tudi 2 milijona frankov v zlatu.

Pri Sueškem kanalu je sedaj zaenkrat vse mirno, ker vsled silne vro-

čine ni možno izpeljati nobenega večjega podjetja. Nedavno se je turškim letalcem posrečil neki večji napad na Suez.

Svetovna vojska.

Italijanski letalec nad Reko in Suškom. — Italijanski podmorski čoln ujet. — Krvavi boji na Obsočju. Gorica topela. Razbita bolnišnica usmiljenih bratov v Gorici. — Pri Visu razbit laški zrakoplov. — Prestolonaslednik podmaršal Karel Franc Jožef poveljuje v Karpatih. — Hindenburg dobi večjo moč. — V bojih na ruski fronti se kažejo uspehi — Silno in trdovratno prerivanje pri Verdunu in ob Sommi — Zračni napad na Angleško.

VOJSKA Z ITALIJO.

Laški letalci napadli Reko in Sušak. Dne 1. avgusta zjutraj ob pol osmih je vdrla skupina 14 italijanskih bojnih letal čez Piran nad Istro. Nekaj jih je došlo nad Reko, kjer so nameravali uničiti železniško postajo, ladjedelnico, tvornico torpedovk in pristanišče. V obližju kolodvora je razpočilo 6 bomb, ki pa niso povzročile bogve kaj škode; le zemlja je bila razdrpana. Padlo je vsega skupaj 105 bomb. V bližini nekega mlina je bomba zadela žensko, ki ji je odtrgala glavo; več hiš je razdrpanih. Nekaj oseb je bilo ranjenih, ubita dva moška. — Naš letalec Banfield je zasledoval sovražno skupino čez celo Istro. Sedem Capronijev je dohitel nad Reko v višini 2700 metrov. Posrečilo se mu je, da je sestrelil eno veliko letalo, ki je padlo na tla. Voznik je mrtev, dva opazovalca sta ujeta. Banfield se je srečno povrnil.

Italijanski podmorski čoln ujet. Dne 2. avgusta so naši v severni Adriji uleteli italijanski podvodni čoln »Giacinto Pullino« ter ga privedli v Pulj. Ujeta je tudi vsa posadka: 3 častniki in 18 mož.

Dva laška bataljona odbita. Na višinah jugozahodno od Paneveggio so naši odbili dne 1. avgusta dva italijanska bataljona ter jima prizadejali največje izgube. — V odseku Borkola je bilo ujetih 140 Lahov in uvoženih 2 strojni puški.

Če bi laški častniki odločevali. bi vojske še več let ne bilo konec. Početkom tretjega vojnega leta poudarjajo laški listi soglasno, da je mir še daleč, da se je vojka četverosporazuma pravzaprav šele začela itd. Zdi se, da je to vpitje le glas pojemačnega, ki dela med laško nezadovoljno maso umetno razpoloženje za vojko, dočim je celemu svetu znano, da so Lahi siti vojske do grla, dasi se vojskujejo eno leto manj kot mi.

Na Obsočju je bilo zadnje dni deloma zopet živahno topniško streljanje. Nenaavadno besni boji so se razvijali ob Dobrobski planoti. Dne 4. avgusta so streljali Lahi z največjo ljutostjo na Griže-brdo in greben pri Tržiču. Po 4 urnem obstrelje-

vanju je jela napadati pehota. Prvi poizkusi se niso obnesli; tekom popoldneva so pa Lahi le vdrl v nekatere naše postojanke. V ročnem metazu je pa naša hrabra pehota zopet vrgla sovražnika iz vseh zasedenih jarkov ter ujela 230 mož.

Pri Gorici. Na goriškem obmostnem braniku in na Doberdobski planoti se je nadaljeval nezmanjšani boj tudi 5. avgusta. Mesto Gorica je pri tem močno trpelo. Bolnišnica usmiljenih bratov je uničena, mnogo oseb ranjenih in ubitih.

Pri Visu se je razbil laški zrakoplov. Dne 5. avgusta popoldne je priplul z jugozahodne strani sovražni zrakoplov proti Visu. Plaval je zelo visoko. Kar naenkrat je bil ves ovit v dim in ogenj ter padel v morje. Brodovje torpedovk je našlo med ostanki le nekaj platna in en rešilni pas.

VOJSKA Z RUSI.

Zmučenost ruskih čet je dosegla vrhunec. General Brusilov je — tako pišejo — v imenu štirih vojnih poveljnikov, ki so imeli skupen posvet, izročil vojnemu ministru Šuvajevu spomenico, v kateri naglašajo, da je nemogoče nadaljevati ofenzivo, ker so čete preveč izmučene. Vojni minister je pa v imenu vlade izjavil, da je treba ofenzivo na vsak način in za vsako ceno nadaljevati, naj bodo izgube še tako velike, češ, da je sedanja ofenziva po mnenju vlade začela v tej vojski. Zmagala je baje vladna zahteva, zato bodo poslali na bojišče vse še razpoložljive rezerve, ki jih morejo ogrešati.

Naši uspehi. Napadi pri Lucku so početkom zadnjega tedna ponehali. Tu nagromadeni ruski zbori so izkrevavali; posamezni oddelki so popolnoma uničeni. Tudi zahodno od Kolomeje so bili Rusi v ponedeljek 31. julija pošteno nakranci. Pri Bučaču so morali vsled ogromnih izgub prenehati z napadi. Pri Velesniovu ob potoku Koropiec so se pa ruski napadi docela ponesrečili. Rusi so žrtvovali ponovno pomnožene sile na bojni črti pri Brodiju. Vsi napor, da bi se v tem okrožju premaknili naprej, so bili brezuspešni. Napadi so bili na zaradi krvavih izgub prejšnjih dni nekoliko zmajani, dasi vojni noveljstvo dovaža vedno nove rezerve. Tu je pričakovati najhujših bojev, ker si bo sovražnik skušal za vsako ceno pridobiti pet proti Lvovu.

Hindenburg na površju. Dogovorno med avstrijskim in nemškim cesarjem se je z ozirom na sedanji vojni položaj in na složno rusko ofenzivo poverilo noveljstvo skoraj vseh armad na vzhodni bojni črti maršalu Hindenburgu. Zdi se, da nastopala cela bojna črta enotno. Hindenburg bo seveda navezan na navodila, ki jih bosta dajali obe vojni vodstvi.

Pri Brodiju. Rusko uradno poročilo z dne 28. julija pravi, da so ruske čete isti dan zasedle mesto Brodi na severovzhodni meji Galicije. Resnica je le, da so naši pač zapustili mesto, ki pa leži med obema črtama. V mestu, ki je imelo poprej 20.000 ljudi, je ostalo samo 600 oseb. Mesto Brodi in okolica čutita močne navale ruskih sil, ki imajo namen prodirati proti Lvovu. Toda vsa poročila soglašajo, da je glavno mesto izven nevarnosti.

Avstrijski prestolonaslednik na gališko-bukovinski črti. Podmaršal Karel Franc Jožef je prevzel poveljništvo nad armado, ki je začela novo akcijo na desnem krilu pri Črnem Čeremošu v zahodni Bukovini. Novi boji se razvijajo ugodno in je pričakovati v kratkem veselih poročil.

Med Tarnopolom in Rigo, kjer ima vrhovno poveljstvo maršal Hindenburg, se obrambni boji uspešno nadaljujejo. Pri Zoločih (severno od Tarnopola) so Rusi nalleteli na krepak odpor; več poizkusov se mu je ponesrečilo. Tudi ob Stohodu je sovražnik z napadi le izgubil.

Napredovanje vojnih sil podmaršala Karla Franca Jožefa. Čete, ki se bore v Karpatih, so se pomaknile naprej; zaplenile so dva topova in ujele 325 Rusov. Rusi napenjajo vse moči, kljub temu so napre-

izgube se s temi niti primerjati ne dajo, dasi niso neobčutne.

Zračni napad na Angleško. Ponoči od 31. julija do 1. avgusta je več skupin nemških mornariških zrakoplovov napadlo London in vzhodne grofije na Angleškem. Zeppelin, ki jih naštevajo angleška poročila — pet, so izvršili bombne napade z vidnim uspehom. Obstreljevali so pristanišča, vojne naprave, tvornice orožja. Sovražni letalci niso nič opravili.

Napredek pred Verdunom. Na desnem bregu Moze se je posrečilo nemškim četam, da so potisnile sovražnika zahodno od Thiaumonta v gozdiču Lauffee nazaj ter ujele 19 častnikov in 923 mož, uplenile pa tudi 14 strojnih pušk. Ta nočni napad, s katerim so pridobili Nemci zopet na prostoru v črti notranjih verdunskih utrd,

Zenska pri čebrarski obrti.

dovale naše bojne sile južno od Jablonice in Tartarova.

Pri Zalošču so pridobili Rusi zahodni breg Sereta.

FRANCOSKO BOJIŠČE.

»Veliko pometanje« — tako so nazvali prevzetni Angleži sedanjo ofenzivo ob Sommi. En mesec že »pometajo«, toda imeti morajo bolj slabe metle, ki so se že močno udelale, ali pa si niso izbrali pravega prostora za pometanje, kajti kljub vsemu prizadevanju so nemško bojno črto upognili samo za 28 km, nikjer pa niso predrli. Toda pometanje je bilo zelo drago. Če se previdno ceni, so izgubili Angleži pri tem »špasu« najmanj 230.000 mož; zraven tega so pa krvaveli tudi Francozi, ki jim je odletelo okroglo 120.000 vojakov. Nemške

spada med najbolj krvave boje, odkar se je pričelo strašno borenje. Francoski protinapadi so bili vsi brezuspešni.

Strah za Angleže. Ponoči od 2. do 3. avgusta je zopet napadlo večje število Zeppelinov južnovzhodne angleške grofije; z dobrim uspehom so metali razstrelilne in zažigalne bombe posebno v London, na opirališče brodovja Harwich, na kolodvore in na važne industrijske naprave grofije Norfolk. Zrakoplovi so bili napadeni; zasledovale so jih sovražne lahke bojne sile in letala; med napadom jih je razsvetljevalo veliko žarometov; besno so jih obstreljevali, a kljub temu so se vsi vrnili nepoškodovani nazaj. V Harwichu je padlo veliko bomb na ondi zasidrane bojne ladje in na ladjedelniške naprave.

NA MORJU.

Naše torpedovke napadle Molfetto. Laški letalci nad Dračem. Skupina naših torpedovk je obstreljevala 2. avgusta zjutraj vojaška poslopja v Molfetti. Zrušena je bila lopa letal, zažgana ena tvornica, ena poškodovana. Na povratku so se torpedovke in križarka »Aspern«, ki se jim je pridružila, bojevale s sovražnim oddelkom (ena križarka in šest rušilcev). Ko so naši večkrat zadeli, so se obrnile sovražne ladje proti jugu in so izginile; naše ladje so se vrnile nepoškodovane.

Zgodaj zjutraj istega dne so zasledovala naša morska letala skupino petero sovražnih letal, ki je metala bombe na Drač, ne da bi povzročila kako škodo. Neko naše morsko letalo (vodnik morski praporščak pl. Fritsch, opazovalec morski praporščak Sewera) je prisililo nekaj morskih milj južno od Drača sovražno letalo, da je moralo pasti na tla. Izmed obeh letalcev, ki sta pobegnila, so pozneje naše čete ujele enega častnika.

Torpedovko »Magnet« je napadel dne 2. avgusta dopoldne sovražni podmorski čoln in jo s torpedom poškodoval; 2 moža sta bila ubita, 4 ranjeni, 7 jih pogrešajo; torpedovko so pripeljali v pristanišče.

Drugič nad Reko. V torek dne 1. avgusta so drugič pripluli trije italijanski Caproniji nad Reko. Italijani so vrgli več bomb; med ognjem obrambnih topov so se čez četrto ure vrnili.

Tedenske novice.

Nov cesarjev spomenik v Ljubljani.

Dne 18. avgusta bo sredi cvetlične tratine pred prenovljenim ljubljanskim Gradom odkrit doprtni kip presvetlega cesarja. V spomin sedanjih velikih dni je dal poveljnik major pl. Kern vklepati v podstavek znamenite besede iz cesarjevega oklica ob izbruhu vojne, s katerimi zatrjuje naš ljubljani vladar, da zaupa krepki svoji armadi in svojim narodom. O priliki odkritja naj pokaže bela Ljubljana kot zastopnica slovenskega ljudstva, da živi v tem ljudstvu neomajna zvestoba in vdanost do presvetlega monarha. Ta dan hočemo še prav posebno zahvaliti Boga, ki nam v najtežjih dneh ohranja modrega vladarja čilega in čvrstega. Spomnili se bomo pa v hvaležnosti tudi naše armade, naših vrljih sinov in mož, ki v dejanju kot železni polk izvršujejo to, kar mi zatrjujemo z besedo in srcem. Bog nam čuvaj domovino, Bog varuj in ohrani našega cesarja, Bog daj moč, vztrajnost in srečno vrnitev našim bojevnikom!

Avstrijskim narodom. Naš cesar je dal ob nastopu tretjega vojnega leta razglasiti daljše pismo, v katerem se spominja dveletne dobe trde preizkušnje, ki ga pa prepričuje o neprimernosti moči monarhije. S ponosom omenja in hvali hrabrost in vztrajnost na-

ših bojnikov, ki kot močan jez kljubujejo ponovnim naskokom sovražnih sil. Hvali pa tudi složnost avstrijskih podanikov, ki z možato odločnostjo prenašajo težke žrtve za domovino, da si zagotovijo častni in trajni mir. — Naš ljubljenski vladar poudarja nato, da z očetovsko skrbjo in ljubeznijo sočustvuje z vsakim posameznim državljanom, ki je kakorkoli prizadet po vojnih dogodkih. Zatrdo je prepričan, da nam bo milost in pravica božje Previdnosti naklonila srečno bodočnost.

Proti jetiki. Cesar Franc Jožef I. je iz svojih lastnih sredstev podaril 100.000 K zdravstveni napravi proti jetiki v Avstriji.

Imenovanje. Poljedelski minister je imenoval kranjskega deželnega glavarja dr. Ivana Šusteršiča za člana upravne komisije centrale krmil.

Dubovniške zadeve. Župnija Dobrava pri Kropi je podeljena č. g. Ivanu Klavžar, kaplanu v Cerknici. — Premeščen je kaplan č. g. Josip Vrce iz Predoselj v Trnovo v Ljubljani. — Dne 1. avgusta je opravil v Stari Loki svojo zlato mašo ob navzočnosti številnih duhovnih tovarišev in prijateljev č. g. Alojzij Kummer, župnik v p.

Dnevna zavetišča za otroke, ki imajo očete v vojni in so čez dan brez zadostnega nadzorstva, so ustanovili v Ljubljani. V zavetiščih bodo otroci vsak dan razen nedelj in praznikov od 8. dopoldanske ure do šestih zvečer; prejemali bodo v zavetiščih tudi brano.

Odbor društva »Dobrodelnost« je tako-le sestavljen: Predsednik Anton Mrkun, župnik na Homecu, p. Radomlje; podpredsednik J. Kalan, urednik »Bogoljuba« v Ljubljani, Alojzijevič; odborniki: Franc Borec, posestnik v Šmarci št. 64; Fran Jež, odvetniški kandidat v Ljubljani; Marija Štupca, učiteljica v Ljubljani; Andrej Tumpej, lazarist v Ljubljani; Ivan Vrhovec, knjigovodja v Ljubljani. — Na zunaj zastopa društvo predsednik, če je pa ta zadržan, pa podpredsednik.

Za častnega meščana radovljanskega je bil imenovan č. g. J. Novak, dekan in častni kanonik v Radovljici, o priliki zlate maše.

Nagla smrt. Ponesrečil se je na lovu lesni trgovec Ernest Šerko iz Cerknice. Na Cerkniškem jezeru je streljal race. Ponesreči se mu je sprožila puška; smrtno zadet od krogle je bil takoj mrtev.

Občinski odbor v Kranjski gori je deželna vlada dogovorno z deželnim odborom razpustila. Vodstvo občinskih poslov je prevzel kot gerent Jos. Lavtižar ml., posestnik in trgovec v Kranjski gori; kot prisledniki so mu pridruženi župnik Andrej Krajec ter posestniki Janez Žerjov, Janez Hlebanja in Jakob Černe.

Železni denar je že v prometu. Nakovan je že za 40 milijonov 20vinskih železnih novcev; vsak dan jih izdelajo 600.000 komadov. Izpočetka so se nekateri branili sprejemati ta denar, ker jim ni bilo znano, da je veljaven.

Vojaško delo za obrtnike, ki ga preskrbuje »Zavod za pospeševanje obrti«, Dunajska cesta št. 22, je še na razpolago za šivilje, krojače in čevljarje ter krznarje. Prosilci za sprejem morajo imeti v prvih treh obrtih po možnosti lastne, močne stroje. Načelstvo opetovano prosi, da se pošljejo oglasi nemudoma na zgoraj omenjeno pisarno, ker se pozneje nanje ne bi moglo več ozirati. Dela se samo v skupni delavnici; na dom se delo ne daje v nobenem slučaju.

Otroci zažgali. V Igavasi (občina Stari trg pri Ložu) je pogorelo gospodarsko poslopje Antona Znidaršič št. 1, ki je zdaj na vojski. Požar je uničil tudi hišo št. 34. Živino so rešili. Zažgali so otroci v starosti 7 let.

Utonil je v Krki 18letni prostovoljni strelec Ivan Mandelc, doma iz krškega okraja.

»Družinska Pratika« 1917 izide ta teden. Cena v nadrobni razprodaji 30 v. s pošto 35 v. Naročila sprejema založništvo »Družinske Pratique« v Katoliški tiskarni. Znesek se lahko pošlje v znakmah.

Trta na štajerskem kaže letos srednjedobro. Mnogo škode je napravil palež in grozdna plesnoba, ker je primanjkovalo modre galice in žvepla. Grozdje je sicer gosto nastavljeno, dasi se je marsikje po cvetju močno osipavalo. Drugače se grozdje zaradi gorkega vremena dobro razvija.

Vojaške novice.

Pozdravi. Vsem domačim pošiljajo iz krasnih Tirol po tridnevem hudem boju (22., 23. in 24. julija) fantje pri oddelku strojnih pušk — iskrene pozdrave: Maks Urh, Jožef Debevc, Franc Kavčič, Jožef Pibernik, Franc Bukovič, Martin Gross. — S k o r o š k e f r o n t e so se oglašili z iskrenim pozdravom vsem domačim, Slovencem in Slovenkam: Janko Filipič — Ziri; Ivan Kokelj — Idrija; Leopold Ličen — Rihenberg; Leopold Knapič, Jakob Ulčar — Kamnik; Andrej Markič — Podgora; Karel Maraš, K. Ankolin — Brdo; M. Lavrenčič — Budanje; Janez Matjašič — Ptuj; Matevž Kogovšek — Rovte; Silvester Pogačar — Begunje. »Vsi zdravi kljub vsem težavam in naporom. Smo v visokih planinah; tistega duha seveda ni, kakršen veje v mirnem času. Na veselo svidenje!« — Kranjski fantje v visokih tirolskih vrhovih, bojujoč se za cesarja in domovino proti besedolomnemu Italijanu, pošiljamo staršem, bratom in sestram, kakor tudi slovenskim dekletom pristrčne pozdrave. Desetniki: Ivan Skok — Mengeš, Egidij Ježek — D. M. v Polju, Gole Franc — Mokronog. Poddesetniki: Grahek Fran — Beričevo, Mihael Mrvec — Vodice, Pleško Franc — Št. Peter (Dolenjsko). Inf.: Grčar Franc — Homec pri Kamniku, Skok Franc — Mengeš, Krische Anton — Ruše, Drešar Janez — Našov-

če, Korčec Alojzij — Cerknica, Sterle Ivan — Unc, Gorišek Mihael — Mulhe, Janežič Franc — Mokronog, Zupančič Anton — Male Dole. — Z odličnim pozdravom Grčar in tovariši. — Slavno uredništvo! Z veseljem smo prejeli Vaš list »Domoljub« v strelskih jarkih slovenski fantje 17. pp. pri pionirskem oddelku. Izvedeli smo precej novic iz njega. Najlepša hvala Vam. Pošiljamo obenem srčne pozdrave vsem znancem in prijateljem, fantom in dekletom slovenskim. Četovodja Jožef Meglen — Dobropolje, Anton Gorenjc, poddesetnik, Anton Rupert — v imenu vseh drugih. — Presrečne pozdrave vsem bralcem in bralkam »Domoljuba« in Vam, g. urednik, ki se nas spominjate in pošiljate list. To je naše edino razvedrilo. Nahajamo se danes ravno v strelskem jarku in imamo bolj mir. Gotovo je »Pepinata« srečala pamet, da ne sili več v naše jarke, saj po glavi jih je tako že dosti dobil. — Četovodja Alfonz Urban, poddeset. Alojzij Poznič, poddeset. Jožko Rupnik, Rudolf Jeger, Valesio Otelo, Jakopič Andrej, desetenik Matija Jaklič.

Tečaj za invalide. Zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem priredi sporazumno s »Kranjsko deželno skrbstveno komisijo za povrnitve se vojaške« voč tečajev, v katere bodo sprejeti predvsem invalidi, ki so že izobraženi v kaki obrti. V teh tečajih bodo invalidi dobili priliko, da se priuče kaki ročni spretnosti, ki je najbližja njih že preje izvrševani obrti in ki morda boljše ustreza telesnim zmožnostim poskodovalca. Teh tečajev se bodo seveda mogli udeleževati tudi obrtniki, ki niso invalidi, ali ki se niso udeležili vojske, ki hočejo porabiti to priliko za izpopolnitev svojega znanja. Najprej pride na vrsto tečaj za brusače, v katerem naj se izobrazijo spretni brusači, ki bi lahko dobili po različnih krajih na Kranjskem zaslužka, ker so do sedaj oskrbovali ta posel le potujoči brusači, ki so dohajali izven Kranjske. Tečaj se bo vršil jeseni. Natančnejši podatki bodo še objavljeni. Priklase sprejema Zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem v Ljubljani, Dunajska cesta št. 22.

Dolgo so čakali. Po 14 mesecih se je oglašil iz ruskega ujetništva Franc Andreuzi iz Žirovskega vrha sv. Vrba, občina Trata nad Škofjo Loko. V pismu z dne 14. junija piše, da je zdrav.

Pokopališče. Prejeli smo lepo karto, ki je nanjo narisal F. R. (Franc Rozman?) pokopališče padlih slovenskih junakov na italijanski zemlji. Ko bi bila rizba izvršena s črnilom, bi jo mogli priobčiti; tako jo bomo pa spravili za vojni muzej. Podpisani so: Narednik Ant. Pleško, četovodja Fr. Rozman, desetenik Kranjc; vsi pri pionirskem oddelku 17. pp.

Ne obupati! Čez 14 mesecev je prišel glas iz Rusije, da še živi Ivan Bevc iz Dobovca. Nahaja se v ujetništvu že 20 mesecev.

Zahvala. Vojak Jos. Debevec (17. pp.), doma iz šentruprške doline, pozdravlja vse prijatelje in čitatelje »Domoljuba« in

»Slovenca«. Izraža veselje, ker dobiva naše časopise, da izve novice; obenem se zahvaljuje vsem dobrotnikom in dobrotnicam, ki darujejo »Rdečemu križu« za vojake po bolnišnicah. Tudi omenja, da služi cesarju že od l. 1912.; sedaj je prišel iz rojne črte in se nahaja v neki bolnišnici na Češkem. Ob sklepu pristavi: »Kmalu se pozdravim, potem pa zopet grem nad zlobnega polentarija, da mu skupno z drugimi našimi tovariši zdrobimo kosti. Živeli Slovenci!«

† **Franc Novak.** Zopet je eden naših vrljih mladeničev legel v prezgodnji grob. Dne 26. junija 1916 je prišla žalostna vest, da je podaril svoje mlado cvetoče življenje na oltar domovini Fr. Novak, rojen na Krtini pri Domžalah. Malo poprej so bili pri njem njegovi starši; videli so ga, kako je čvrst, poln življenja in veselja zrl v bodočnost. Stiskal jim je roko v slovo, priporočal se iskreno v molitev. Vsak, kdor ga je poznal, ga je ljubil in spoštoval; saj so bile v njem združene vse vrline, ki morajo krasiti vsakega dobrega slovenskega mladeniča. Da, takih dobrih sinov mnogo potrebujemo; zato tembolj občutimo zgubo njegovo. Njegove starše, dva brata — eden v vojni — sestro in sorodnike je zadel z njegovo smrtjo hud udarec. V vojsko je šel lani 21. junija. Služil je pri 17. pešpolku. Umrl je v Celovcu na Koroškem ne vsled ran, ki se mu je bila že zacelila, marveč vsled hudega prehlajenja. Boril se je celo zimo v Galiciji, potem pa še proti verolomnemu Italijanu. — Tvoje blago srce pokriva mrzla odeja koroške zemlje, a moje srce, dragi tovariš, krvavi neizmerne izgube. Ob nenadomestni izgubi me tolaži edino le zavest, da si prelihl mladeniško kri za obstoj lepe naše domovine. Počivaj v miru, dobri tovariš Francelj, v tujini.

Razne novice.

Papežev dar. Sv. oče Benedikt XV. je daroval za gališke Ukrajince 13.800 kron. S tem darom je vrhovni poglavar sv. Cerkve zopet pokazal, da ima srce polno ljubezni za uboge begunce, ki so vsled ruske ofenzive zopet prišli ob svoje domove.

Dunajski nuncij. Za papeževega poslanika na Dunaju je imenovan vercelski škof msgr. Božidar Valfrè di Bonzo, iz stare grofovske rodovine. Novi nuncij je bivši sošolec in prijatelj papeža Benedikta XV.

Tudi vojni dogodek. V Pečuhu na Ogrskem je prodal 3. avgusta neki posestnik par volov za 12.000 K.

3000 rimskih otrok pri sv. očetu. Zadnjo julijsko nedeljo je papež Benedikt XV. sprejel 3000 otrok, kot zastopnike vse katoliške mladine, ki je 30. julija pristopila k mizi Gospodovi v namen sv. očeta t. j. za povrnitev pravice in miru med narodi. Sv. oče je potem, ko se je prebrala adresa nanj, otroke

ljubeznivo nagovoril ter pozval, naj dvignejo oljične vejice, ki so znak mira, nakar jih je blagoslovil.

Prebiranje psov. V Budjevicah na Češkem so imeli nabor za pse. Prignanih je bilo 600, potrjenih za vojne namene pa 150.

Podmorski čoln »Deutschland« je spremljala do meje teritorialnih voda ena ameriška križarka in več torpedovk. Tri milje od obrežja se je ladja ustavila, nakar so mornarji zapeli nemško himno. Nato je izginila pod površje. Zasedovanje je baje onemogočila gosta megla. Strela ni bilo čuti nobenega, zato se sodi, da je srečno prišla na široko morje.

Bukovinski begunci. V okraju Brežice na Štajerskem se je naselilo do 700 beguncev iz Bukovine, ki so povedli židje.

† **Roger Casement.** Dne 3. avgusta so obesili na smrt obsojenega voditelja irske vstaje Casementa. Sir Casement je do smrti pisal zgodovino svojega življenja in vstaje na Irskem. Ostal je popolnoma miren do smrti.

Huda vročina. Vročina je pritisnila prve dni v avgustu pri nas, a še bolj v Ameriki. Iz Newyorka poročajo, da umrje v mestu vsak dan od 30 do 40 ljudi za solnčarico.

Gozdni požari. V Kanadi (Severna Amerika) so divjali obširni gozdni požari, ki so uničili ogromne množine stoječega lesa. Škoda je velikanska; zgorelo je tudi okoli 200 ljudi.

Dopisi.

Črnuče. Umrla je 3. avgusta najstarejša oseba črnuške župnije Jera Dobravec roj. Dane v 94. letu starosti. Njen mož je umrl pred 3. leti star 92 let. Poročena sta bila l. 1841, torej pred 75. leti, ko je bil ženin star 20 let in nevesta 18, in je ta zakon trajal 72 let. Redek slučaj!

V vojno službo je šlo doslej od nas 146 mož in fantov; oproščenih pa je 28 večinoma železniških uslužbencev. Kolikor znano, jih je padlo 12, pogreša se jih že nad eno leto 8, ujetih je 10.

Komenda. Hude ure imamo. Dne 23. julija se je pridrivil silen vihar z ledenim zrnjem, ki je pobilo polje od Komende proti Vodicam. — Prejšnji večer je udarila strela v zvonik v Mostah; cerkvenik je par trenutkov poprej odšel od vrvi.

Reteče. Matevž Naglič, železniški čuvaj v Retečah pri Škofji Loki je bil odlikovan s svetinjo za štiridesetletno zvesto službovanje pri železnici. Vrli član prometne zveze naj še mnogo let zdrav uživa zaslužen odlikovanje!

Koprivnik v Bohinju. Iz ruskega ujetništva sta se oglasila Jakob Koder iz Gorjuš, ki 15 mesecev ni pisal domov; Janez Dobravec iz Jereke št. 24, o katerem se ni čulo 14 mesecev.

Adlešiči. Dne 27. julija je umrla v župnišču v Adlešičah Frančiška Lavrič po dolgi in mučni bolezni. Previdena je bila večkrat s sv. zakramenti.

Pokojna je bila usmiljenega srca in radodarna do revnih in potrebnih. K pogrebu je prihitelo veliko ljudi iz domače, pa tudi iz sosednjih župnij, znamenje, da je uživala veliko spoštovanje. Umrta Frančiška je bila sestra polkovnika J. Lavriča pl. Zaplaza, doma iz št. Lovrenca pri Trebnjem; služila je v tukajšnjem župnišču dva meseca manj kot 40 let. Počivaj v miru! M. A.

Čatež pod Zaplazo. Dne 31. julija je minilo 50 let, odkar je bil za mašnika posvečen tukajšnji župnik v pokoju gospod Ignacij Kutnar, ki torej obhaja letos svojo zlato mašo. Služboval je kot kaplan v Dobriču, Boštanju in št. Rupertu, nazadnje kot dolgoletni in znani župnik na Bučki. Povsod je bil ljubljen in spoštovan, znan posebno kot zelo vester spovednik. Svoja zadnja leta je hotel preživeti na Čatežu blizu Marije Zplazke, pri največji dolenjski božji poti. To ni bil pokoj, ampak neprestano delo v spovednici. Iz vseh krajev so vrel ubogi reveži k spovednici starega gospoda, ki se kljub visoki starosti ni nikdar utrudil v delu Gospodovem. Koliko najtežjih, ki že leta in leta niso bili pri sv. zakramentih, je olajšal gospod Nace. Pokazalo se je to zlasti v sedanjem vojnem času, ko so pri vsakem odhodu vojakov cele trume na Čatež prihajale. Duhovnim sobratom je bil vedno ljubezniv tovariš. Z veseljem je šel tudi v sosedne župnije spovedovat ali pridigat. V svoji skromnosti ne mara imeti slovesne zlate maše. Vsi, ki jim je pomagal do dušnega mira, naj molijo za blažega gospoda. Prav lepo priložnost za to bo nudil letos zlasti Jernejev shod v petek dne 18. t. m. Marija Zplazka ima že svoj novi oltar, ki je res kras lične cerkve. Naj se takrat vsaj na tihem pri goreči molitvi romarjev obhaja zlata maša gospoda Naceta.

Iz Brusnic. Dne 26. julija je umrl v Čatežkih toplicah ob Savi, kamor je šel iskat zdravja, France Vovko, ugleden posestnik, pred nekaj leti tudi župan v Brusnicah. Vsled pomanjkanja delavcev in poslov si je nakopal pri oskrbovanju svojega velikega (razen graščine največjega) posestva v občini hud revmatizem, katerega je moral vsako leto preganjati po toplicah. Zadnje mesece ga je napadla še več drugih bolezni. Žal, ni jih zmagal; pretrgale so mu nit življenja v 44. letu starosti. Pokopan je bil na Čatežu ob Savi. Zaradi koz v Vel. Dolini in okolici ga namreč niso smeli prepekljati na domače pokopališče v Brusnice. Rajni je bil globokoveren mož, večletni naročnik »Domoljuba« in drugih katoliških časopisov. Za reveže in sosede je imel ob vsaki priliki odprto srce. Pokoj njegovi duši!

Goriški

ob težki preizkušnji zavrtnega vpada.

(Korp. Iv. Gruđen.)

Neba oblaki so rudeči
zakrili goro in ravan;
krvavi zor zagrnil ti
je solnčna mesta in vasi.
Tvoj zemski raj je prekopan;
odmeva ogenj tam bobneči.

Sovražnik verolomni z juga prekršil je zvestobo prava; in zemljo hotel je zasesti, sinove, hčere ti odvesti tja v robstvo bedno. —

Zdaj krvava kipi, peni se Soče struga.

Naš hrabri voj se na planjavi ustavil je. Glej, bitka vroča na našega domovja tleh razvita je. Bog dal je vspeh. Junake naše hrabre zroča šumi zdaj Soča v bojni slavi.

Naš voj junaški, vedno čili, šel branit je tvoj rodni kraj; šel zmagovit je v boje vroče tja na bregove šumne Soče: da zopet prost bi bil tvoj raj, bi dnevi lepši se vrnili.

Kot plaz tam gori iz pečine v globoko se drvi ravan: zasuj namah sovražni zbor, in reši rodno zemljo skor. Čimpreje naj na bojno plan ti toplo solnce zmage sine!

Listek

Gramoz in Otrobek.

Vesela povest z žalostnim koncem.

Spisal —r.

(Dalje.)

5. Vesele povesti žalostni konec.

Pa se dobe še vedno ljudje, ki pravijo, da slutnje nič ne pomenijo . . .

Otrobek se je zaman trudila, da bi ustavila splašenega konja. Vlekla je sicer na vso moč vajeti nazaj, a bila je preslaba v rokah, vranec pa pretrd v gobcu; zato je bila izročena podivjani živali na milost in nemilost. Klicala je na pomoč; a kdo bo ustavil konja v divjem diru! Moškega ni bilo nikjer nobenega, otroci in ženske, ki so bile tuintam na polju, so se pa zadovoljile s tem, da so gledale za vozom in milovale nesrečno žensko.

Ta je sedela na vozu, krčevito vlekla vajeti in priporočala dušo Bogu. Svinja, Gramoz, mast, samogoltni ljubljanski mesarji, vse to je bilo pozabljeno. Srepa je gledala na oster ovinek pod strmim klancem, kajti očitno je bilo, da se mora tam nekaj pripetiti.

In res se je pripetilo . . .

Vranec pridirja v divjem teku do ovinka, se zaleti v obcestni jarek in obleži v njem; voz se prevrne, Otrobek pa odleti v velikem loku na cesto.

Takoj je bilo vse polno ljudi na kraju nesreče. Ženske in otroci, ki so bili na polju, so začeli kričati in vpiti, tako da so spravili vso bližnjo vas na noge. Možje, praktični kakor vedno, so se takoj spravili nad vranca, da bi ga dvignili kvišku, žene so se pa trudile

krog ženskega voznika, ki je ležal nezavesten v cestnem prahu. Opravili pa vsi skupaj niso veliko; zakaj vranec je imel desno prednjo nogo zlomljeno, Otrobek pa pretresene možgane, kakor je odločila Cucljeva Cilja iz Ciclja, ki je po poklicu kokošarica, a se bavi v prostem času tudi z zdravilstvom in opravljanjem. Bili so v veliki zadregi, kaj naj store. Ugibali so semtertja, toda do pravega pa le niso mogli priti. Tu se oglasi Grofov študent, tisti, ki je imel v prvem tečaju dvojko, v drugem pa trojko, in pravi samozvestno:

»Možje, najbolje je, če telefoniramo v Ljubljano na rešilno postajo.«

Ta svet je bil sam na sebi sicer dober, a težko izvedljiv, kajti v vojskinem času telefon ni na razpolago za zasebne vesti, in poleg te težkoče ga v tistih vaseh pod Sv. Trojico sploh ni. S telefoniranjem torej ni bilo nič.

Kdo ve koliko časa bi se bili še prerekli, da niso posegli vmes Cenetov oče z Brezij, ki so edini njuhavec pod dobovskim zvonom in priljubljen govornik v zboru srenjskih mož. Imajo pa dve posebnosti, ki jih moram omeniti. Kadar njuhajo tobak, kihnejo, da kar poskočijo; pri govorjenju pa radi zamenjavajo zloge in celo posamezne besede. Cenetov oče nasujejo torej v ogromni nosnici perišče tobaka; kihnejo, da je od bližnjega grica odmevalo, povzdignejo svoj glas in jamejo govoriti: Možje, kaj se bomo prepirali, saj nismo pri srenjski seji ali pa v državnem zboru. Ako bomo še dolgo govorili, nam pogine ženska kar na cesti, ker ima pretresene možgane, kakor trdi kokošarica Cilja, konj pa umrje v jarku, ko ima zdrobljeno nogo. Tisto s telefoniranjem ne bo nič, ker nimamo telefona. Grofov študent bi to lahko vedel, akoravno hodi v Ljubljano v šolo. Zato tudi ni nič z rešilnim stacijonom ali postajo, kakor se pravi po novoslovensko. Moramo si torej kar sami pomagati. Naredimo takole: Žensko spravimo k meni v hlev ter pošljemo po konjederca, da se žival ne bo mučila. Konja pa nesite v posteljo v mojo čumnato, morda se k lu zave, da izvemo odkod je.«

Ker so ljudje poznali slabost Cenetovega očeta glede zamenjavanja besedi, so dobro vedeli, kaj je hotel mož povedati. Grofov študent se je pa želel maščevati nad njim zaradi »telefona«, in ga je vprašal:

»Oče, kaj pri vas leže ljudje v hlevu, konji pa v posteljah?«

»Čemu pa vprašuješ to?«

»Ker ste rekli, naj spravijo žensko v hlev, konja pa nesejo v posteljo.«

Cenetov oče se pa včasih hitro razjeze, in tudi tam na tistem kraju nesreče so se hudo raztogotili. Najprej hočejo priložiti hudobnemu študentu krepko zaušnico. Ker se je bil pa fant previdno umaknil v primerno razdaljo, je ostalo samo pri dobri volji. Nato pa jamejo vpiti na ves glas:

»Ti paglavec, ti boš mene učil govoriti? Kdaj sem rekel, naj žensko spravijo v posteljo, konja pa v hlev?«

Povej, kdaj sem to rekel? Če sem se pa morda zagovoril in rekel, naj konja spravijo v hlev žensko pa v posteljo, je vsak vedel, da sem hotel reči, naj žensko spravijo v hlev, konja pa v posteljo.«

Ta razlaga Cenetovega očeta je pa povzročila velik smeh, in treba je bilo prav odločnega nastopa človekoljubne Cucljeve Cilje iz Ciclja, da so obrnili zopet svojo pozornost na ponesrečenca. Ker je bilo veliko jezikov in še več rok, je kmalu ležala Otrobek v Cenetovi čumnati, vranec pa v hlevu. Šlo je tem lažje, ker ni bil voz skoraj nič poškodovan.

Ko prideta Gramoz in svinja na lice nesreče, je bila cesta že prazna, in nič ni kazalo na to, da se je zgodila nezgoda, vsled katere je bilo prizadeto dvoje življenj, eno konjsko in eno žensko. Jeza in skrb sta se menjavali možu v duši; jeza, ker mu Otrobek ni prišla z vozom naproti, skrb pa, če se ji ni kaj pripetilo, ker je ni bilo od nikoder.

V teh mešanih čustvih prižene svinjo do prve hiše ob cesti. Na pragu je stala postarna ženska in prebirala krompir.

»Ste li videli iti tod mimo kako žensko z vozom,« popraša jo Gramoz.

Ženska dvigne glavo, ošine vprašalca s strupenim pogledom, zamigne s suho bradico in pravi zadirljivo:

»Vsak dan dosti; saj tako samo babe vozimo, ko so vse moške pobrali v vojsko. Saj bi za vas bilo tudi bolj častno, če bi cesarju služili, namesto da se ongavite s tem-le pujsom.«

Gramoz je bil toliko pameten, da se ni prerekal z jezično žensko ter se je zadovoljil s tem »prijaznim« odgovorom. Šel je skozi vas naprej ter se šele pri zadnji hiši opogumil za nov ogovor.

(Dalje.)

Mi smo mi!

Tak' so rekli velikaši:

»Vsi ti kraji bodo naši:
Pulj, Gorica, Trst, Tolmin —
in še mnogo pokrajin.«

Pa do naše domovine
Lah imel bo le skomine.
Zdaj že kislo se drži —;
še polenta ne diši.

Kakor besen nas napada;
dostikrat pa tudi strada.
To Slovenec mu pove:
Kar domov naj hitro gre.

Zanj so zdaj pač hude vice
tam nedaleč od Gorice.
Vse zdrobili smo mu v prah,
da je groza ga in strah.

Smo zmešali mu račune
in potrgali mu strune.
Še pogumni berzaljer
se boji, ko počí strel.

Trdno kakor zid stojimo
in se Laha ne bojimo.
Smo Slovenci kakor hrne
vse domovju naj bo v čast.
Podlovec J. Prelesnik.

Slike in črtice z bojišč.

Osem mesecev na fronti.

Janko Jaklič, 19 letni mladenič iz Prežganja pri Litiji, piše kot najmlajši izmed petero bratov-vojakov svojim staršem:

Draga mama in ata! Preteklo je že eno leto, odkar Vaju nisem videl. Kako težko smo se ločili, kako hudo mi je bilo, ko smo se poslavliali, si morete misliti. Posebno, ko je odhajal vlak iz Ljubljane in ste bili Vi, dragi ata, tako dobri, da ste me spremili, se mi je bilo razjokati, kajti pogled na objokanega sivega očeta, ki pošilja petega sina na bojišče, mora človeka ganiti. Pa meni je bilo še hujše pri srcu, kakor Vam, dragi oče; zakaj »vagat« sem šel svoje življenje s smrtjo. Ali mogočni Bog in ljuba Mati božja me varujeta že osem mesecev in upam, da me bosta še v prihodnje. Da, dragi starši, je že preteklo osem mesecev, kar sem na fronti, pa še vedno zdrav in čil. Koliko sem prestal! Kolikrat sem ležal pod milim nebom na dežju, v blatu, ko ste bili Vi doma lepo pri peči in v gorki postelji. Toda jaz Vas nisem spustil iz spomina; moje misli so bile vseskrat pri Vas.

Božja previdnost nas bo slednjič — tako upam — le rešila tega gorja, zakaj po težkem delu mora priti počitek, po dežju — solnce. Tako bo tudi ljubi Bog enkrat potolažen in nam prizanesel ter odpustil nadaljnje kazni za greh. Prišli bomo srečni in ovenčani zopet nazaj. To bo veselje takrat, ko se bomo zopet videli! Ja, draga mama, če bova še živa in zdrava, ko bo konec vojske, bova morala iti na božjo pot, kamorkoli že. Lahko se že kar obljubite; jaz sem se že. — Doma se nikar preveč ne trudite; samo toliko, da boste imeli za živež.

Bog Vas ohrani do srečnega svidenja!

Vojska v gorah.

Danes hočem bolj natanko opisati pozicijo, v kateri se nahajam že deveti mesec. Sedaj smo 2800 metrov visoko na gori. V začetku, ko strelni jarki še niso bili dodelani, se je bilo treba zelo previdno skrivati, kajti Lahi so bili na eni točki par sto metrov višje od nas in so nas od zgoraj dol lahko obstreljevali.

Sedaj je boljše, ker imamo v skale izklesane brloge, vendar so še gotove točke, kjer se ni mogoče kriti in te točke ima sovražnik dobro zapomnjene. Na vsako tako točko je natančno namerjena puška, ki je močno pritrjena na stojalo. Tako strelja na take izpostavljene kraje in tudi ponoči ali v megli, ne da bi sploh kaj videl ali da bi mu bilo treba meriti.

Moštvo razen straž se nahaja v prostornih, v skalo izstreljenih jamah. Tu

so napravljene postelje za moštvo druga nad drugo. V teh »hotelih« stanovati je zelo neprijetno, ker voda vedno curka od stropa. Toda eno je: varno je tudi pred najtežjimi granatami.

Ponavadi se izmenjavamo vsakih šest dni, vendar se je pozimi parkrat primerilo, da po tri tedne ni mogel nihče gori. Na to se je že prej računalo in smo se preskrbeli z živežem. Snega je bilo čez sedem metrov; sedaj ga je še malo ostalo.

Zelo težavna je vojska v gorah. Vsako noč priplezajo sem gori nosači, ki na hrbtu znosijo vse potrebno. Posebno mučen pa je transport ranjencev; koliko trpljenja, predno pridejo po tej strmini v dolino! Vse to pa se mora vršiti le ponoči. Laške siraže ponoči vedno kričijo; zelo čudno se razlegajo ti klici po skalah, tako da človeka nehote obide groza.

Zadnjič je obstreljevala naša artiljerija sovražnika na neki čez 3000 m visoki gori. Strelji so bili ali prekratki ali predolgi. Lahi so se čutili čisto varne. Eden pokaže veliko desko iz jarka, daje znamenje z njo in kriči na nas, da slabo streljamo. To je trajalo precej časa. Kar naenkrat pa zadene granata v polno, ravno pod desko, tako da je frčala visoko v zrak in tudi Lahonu mislim, da ni prišlo nikoli več na misel vihteti deske. Nič več se ni prikazal.

Tako enolično potekajo dnevi tukaj v gorah. Največje razvedrilo nam je pošta. To je vrvenje, kadar se sliši klic: pošta je tukaj! In potem zopet kisli obrazi in razočaranje, ako kateremu ni bila sreča mila in ni bilo nič pošte zanj.

Slovenski lovec.

Gospodarske stvari.

Gospodarski in tržni pregled.

Vrednost krvi. Pri nas se je doslej kri zaklanih živali navadno na gnojšče spravila. Šele v zadnjem času so jo začeli dajati živalim za krmo; toda še to je preslaba poraba krvi. Ze stari narodi so mislili, da je kri najboljši del života, ker je v krvi življenje. To mnenje je nagnilo živinozdravnike, da so začeli kri natančneje preiskavati in res so našli, da ima kri v sebi čudovite zdravilne moči. Vojaški živinozdravnik Kuhn na Nemškem je dal svežo kri bolnim konjem. Ugodni uspehi so ga napotili, da je začel natančneje preiskovati zdravilno moč krvi. Ze pri prvih poskusih je z začudenjem opazil, kako radi so konji pili svežo tekočo kri in sicer vsi brez izjeme. Nadaljnjekušnje priobčuje v sledečih sklepih:

1.) Zaužívanje krvi zelo ugodno vpliva na kožo in vse kožne bolezni. Lišaji in kraste, ki izvirajo iz slabe krvi, izginejo v kratkem brez zdravljenja, če se daje živalim kri. To je opazoval pri konjih, psih in prešičih. Raskava dlaka pri konjih izgine v kratkem, ravno tako, kakor če bi se dajal arzenik.

2.) Pospešuje pravilni odtok vode in izloči slabe snovi, ki povzročajo krv-

ne bolezni, iz telesa. Bolezni na vranci kar izginejo.

3.) Zelo se pomnoži po vžívanju krvi množina mleka pri kobilah in svinjah. Svinje, ki niso hotele mladičem dajati mleka, jih po vžívanju krvi kmalu pripuste in dobro doje. Če se krvjo preneha, je mleka zopet manj.

4.) Konji, ki slabo žro, se kmalu izboljšajo; izboljšajo se tudi bolezni v želodcu in črevih.

5.) Prav ugodno vpliva kri na rast. Slabotna žrebeta, odstavljene pujsi, še taki, ki so bili zboleli na prešičji kugi, ki je le v krvi, začno krepko rasti. Prav dobro ozdravlja kri tudi rahitis, če imajo žrebeta ali prešički slabe, mehke kosti. Prav ugodno vpliva kri tudi na domače zajce in na perutnino. Posebno koristi kri brejim svinjam. Mladiči so potem veliko boljše razviti.

Kri torej ni v teh slučajih samo krma, ampak zdravilo, ki zadostuje v čisto malih množinah. Liter krvi zadostuje na dan 40 svinjam ali 100 mladičem. More se je tudi več dati, pa je škoda za dobro zdravlilo. Dva dni staro kri prešiči prav radi žro. Primeša se kar drugi krmi. Če se rabi za daljšo dobo, se pa lahko prekuha in na hladnem shrani.

Prešičja paša. Zdravje pri prešičih zelo pospešuje paša, zlasti na deteljah. Za pašo prešičev je le mlada trava. Ob deževnem vremenu naj paša ne trpi čez eno uro. Najboljši čas za pašo je zjutraj, pred solničnim vzhodom in zvečer okoli solničnega zahoda in ob mraku. Spomladi se lahko pasejo celi dan; poleti od desetih dopoldne do štirih popoldne se mora paša ustaviti. Dokler so prešiči lačni, se pasejo. Ko so nasiteni, začno rititi; takrat jih je treba v koče segnati. — Pri paši morajo imeti prešiči senčnata mesta, vode za žejo in mlake, kjer se valjajo. Druga krma se jim doda zjutraj in zvečer po paši. Če se spozna, da paša ne zadostuje, se mora tem več doma dodati. Pri nas se povsod še premalo pase.

Arabski konji. Pred vojsko so veliko najboljših arabskih konj odvedli na Francosko. Te udomačene živali so imenovali berbere. V severni Afriki imajo prav veliko konj. V samem Alžiru jih je do 300.000. Prav dober konj se dobi za 300 frankov; v Maroku ali Tunisu stane tak konj le 250 frankov. Nemci so dobili veliko teh arabskih konj pri ujetih Francozih. Morebiti bi se po vojski tudi pri nas izplačalo poskusiti z enim transportom teh plemenitih živali. Morali bi jih kar tam kupiti.

Vojni zaslužek. Največ zaslužka pri vojni imajo nekatere nevtralne države. Izračunali so, da je zaslužila le Švedska vsled dražje vožnje po morju in na prodanih ladjah skoro šestino vse gotovine, kar je imajo. Na Danskem je vojska milijonarje za četrtino pomnožila. Japonski dobiček že tudi iznaša čez milijardo kron.

Mleko. Na Nemškem se zelo pritožujejo, da je vlada vpeljala najvišje cene za mleko, ker zdaj mleka povsod primanjkuje. »Koliko bi bilo za ljudi bolj-

še,« piše Molkereizeitung, »ko bi kupčijo pustili prosto. Res je težko ljudem še mleko podražiti, pa vendar boljše, kakor imeti nizke cene za mleko na papirju, v resnici pa nobenega mleka. Vsa živila so se za polovico podražila. Nekatera mesta so kar iz svojega doplačala do 5 vin. pri litru. Prenizke cene za mleko gotovo napravijo pomanjkanje mleka. Prebivalci v mestih ne morejo jesti nizkih cen na papirju, ampak le pravo mleko, če ga tudi malo dražje plačajo.«

Žetev se je slabše izkazala, kakor smo mislili. Vsled lanske neugodne jeseni je precej žita pognilo. Strn je bila zelo redka, na mnogih njivah precej rjavasta in lahka. Še dobri kmetje bodo imeli komaj za dom. Mnogim je prav dobro pletla, zlasti takim, ki so rabili veliko kalijeve soli in fosfata. — Za drugo leto se nam je bati velikega pomanjkanja belega žita. Skoro povsod se menijo, da se pri sedanjih draginjah vseh reči kmetu še njegovo delo ne izplača. »Vsak naj bi sejal za dom.« — Ti načrti niso posebno srečni. Saj bo vojske enkrat konec in takrat pride žito zopet do večje veljave. Misli naj se tudi na slabo letino ali nesrečo! Nazadnje zna nekaterim še semena zmanjkati. Pisali smo pa že lani, da bo treba zaradi živinoreje še bolj omejiti pridelovanje žita in še več krompirja in pese pridelovati.

Krompirjevo cvetje. Novejše skušnje so dokazale, da je prav dobro pri krompirju cvet potrgati, predno se seme napravi. Veliko najboljših snovi se porabi za seme. Če pa cvet potrgaš, postanejo gomolji debelejši in so bolj enakomerni. Večjim posestnikom bi bilo to delo skoraj nemogoče; poskusi pa lahko vsak.

Suša je začela resno skrbeti naše gospodarje. Otave bo prav malo, pesa ne raste, krme bo manjkalo. Mlade živine je povsod obilo. Če bo krme manjkalo, bodo začeli živino naglo prodajati; cena zna pasti, seveda le toliko časa, dokler bo zaradi suše preveč živine. — Prav veliko bo kmetom koristilo »Deželno mesto za dobavo živine«, ki rado prevzame vsako množino živine. Sicer pa ne smemo tako naglo obupati, saj se jesen še ni začela. Leta 1908. je bila tudi celo leto huda suša, jeseni pa vendar taka paša, kakor že dolgo popred ne. Mlekarne obilega masla še prodati niso mogle.

Dunajski trg. Dne 31. julija je bilo na Dunaju 1772 govedi na prodaj, 300 več, kakor prejšnji teden. Cena je padla za 10 K pri 100 kg.

Naravnost obupne razmere so pri trgovini s prešiči na Dunaju. Dne 1. avgusta je bilo prignanih le 158 slabih živali. Ker je bilo vsaj petkrat toliko mesarjev, kakor prešičev, so vadljali, kdo bo enega prešiča dobil. Komisijonarji štrajkajo. Popred so prodajali debele la, že do 770 K. Če je imel prešič 200 kg. se je dobilo zanj 1540 K; zdaj plačajo po budimpeštanski navadi le 742 K. Za istega prešiča bi dobil zdaj le 1316

kron 5 vin. Vlada bo prisiljena, da vmes poseže.

Najvišje cene za seno in slamo.

Vsled odredbe c. kr. poljedelskega ministrstva je c. kr. deželna vlada naznanila vsem političnim oblastem z razglasom z dne 26. julija t. l., št. 23.799, da ostane cena za seno in slamo ravno taka, kakor je bila določena z ministrsko naredbo z dne 10. januarja 1916, drž. zak. št. 12, namreč za 100 kg sena 13 K, za 100 kg navadne slame 8 K in za 100 kg škope 9 K z vsemi dosedaj veljavnimi pribitki za stiskanje oziroma za vezavo in za dovoz.

Volna. Z ozirom na veliko število priglasi volne se naznanja, da bo volno prevzemala prevzemna komisija c. in kr. 5. armadnega poveljstva po okrajih. Vsakokratni termin se bo sporočil potom c. kr. okrajnih glavarstev. Za ljubljanski okraj se še posebej opozarja, da se blago sploh ne bo sprejemalo, dokler se ne bo naznanilo.

Kupi se molzna koza. Ponudbe s ceno vred naj se pošljejo upravnistvu »Domoljuba«.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere jamči dežela Kranjska, in jih obrestuje po 4 1/2% brez kakega odbitka.

Radne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Prošnja in poziv vsem dobrim srcem.

Prejeli smo naslednjo prošnjo in poziv vsem dobrim srcem.

Globoke in široke so rane, ki jih seka vojska. Mnogi bodo prišli ob roko, ob nogo ali kak drug ud, ob moža, ob očeta, ob sina, ob zdravje, ob premoženje...

Dolžnost nas, ki v vojsko nismo šli, je — ko že tega groznega gorja preprečiti ne moremo — da skušamo vsaj njega rane celiti.

Povsod se dela na to, da se strašne posledice vojske kolikor mogoče popravijo. Država sama bo v ta namen storila marsikaj, — a ne vsega. Tudi zasebna dobrodelnost ima pri tem važno vlogo in jako široko polje. Če kdaj, je zdaj

dejanska ljubezen do bližnjega potrebna.

V ta namen, da se našim od vojske prizadetim vojakom kolikor mogoče pomaga, se je ustanovilo društvo »Dobrodelnost« s sedežem v Ljubljani.

Pomagalo bo društvo, kolikor bo moglo, vsakemu brez razlike stranke, kdor se bo nanje obrnil.

Društvo ima namen, po možnosti ustanovljati dobrodelne naprave ter vzdrževati v Ljubljani dobrodelno pisarno. Pisarna je v Kolodvorski ulici št. 35 ter je odprta od 1. avgusta dalje. Po pravilih ima pisarna sledeče naloge:

a) daje invalidom potrebne nasvete in informacije;

b) preskrbuje jim po potrebi in možnosti službe, in skrbi, da se izvežbajo v kakem obrtu, da si morejo služiti kruh;

c) zbira odloke raznih državnih oblastí v zadevah invalidov, vdov in sirot ter skrbi za njih pravno varstvo;

č) daje potrebne nasvete vdovam ter jim gre po možnosti na roko;

d) pri oddaji in preskrbi sirot posreduje med Vincencijevim patronatom in posameznimi strankami;

e) posreduje službe sploh za vse mestne in kmetске moške in ženske posle;

f) skrbi za varstvo izseljencev in priseljencev.

Svojo nalogo bo pa društvo moglo vršiti samó tedaj, če bo samó imelo zadostno podporo. Društvo je samó posredovalec; kolikor bo prejelo, toliko bo dalo.

Zato se društveni odbor obrača do vseh, ki kaj premorejo in utrpijo, da pristopijo k »Dobrodelnosti« kot člani. Po pravilih je vsakdo ud društva, kdor v društvene namene kaj prispeva, ustanovnik pa, kdor nakloni društvu vsaj 200 K. Ne le posamezniki, tudi korporacije: društva, zadruge, posojilnice, občine, župnije so povabljeni, da se pridružijo kot člani s primernim enkratnim ali vsakoletnim prispevkom.

Vsi člani in prispevki se bodo vpisovali v društveni imenik. Za vsak prispevek se bo dalo potrdilo, oziroma sprejemnica; za vsote od 20 kron dalje diploma: slika usmiljenega Samarijana. Objavljali se bodo prispevki od 5 kron dalje. Prispevki se morejo oddajati v društveni pisarni ali se pošiljajo tja po poštni nakaznici ali položnici.

Vsem, ki bodo potom društva podpirali uboge žrtve vojske, povrni Gospod z večnim življenjem!

Za odbor društva »Dobrodelnost«.

Anton Mrkun, predsednik.

France Jež, odbornik.

Tedenska pratika.

Petek, 11. avgusta: Sv. Tiburcij, muč. — Sv. Suzana, devica muč. († 295.) — Sv. Luitgarda, devica. († 1146.)

Sobota, 12. avgusta: Sv. Klara, red, ustan. († 1253.) — Sv. Hilarija, muč.

Nedelja, 13. avgusta, IX. pobink.: Ev.: Jezus se zjoka nad Jeruzalemom. — Sv. Hipolit in Kasijan, muč. — Sv. Janez Berhman. († 1621.)

Ponedeljek, 14. avgusta: Predpraznik Mar. vnebovzetja. — Sv. Evzebij, spozn. († 350.) — Sv. Anastazija, dev.

Torek, 15. avgusta: Velika Gospojnica ali Veliki Šmarijin dan. Vnebovzetje Mar. Device.

Sreda, 16. avgusta: Sv. Rok, spozn. († 1327.) — Sv. Hijacint, spozn. († 1257.)

Četrtek, 17. avgusta: Sv. Sibila, dev. — Sv. Liberat in tov. († 483.)

Solnce vzhaja ob 4. uri 49 min., zahaja ob 7. uri 23 minut.

Luna — polna dne 13. avgusta ob eni popoldne.

Sv. Janez Berhman.

† 1621.

Janez je bil najstarejši sin revnega črevljarja, rojen v malem mestecu v Belgiji. V mladih letih se je odlikoval osobito v pobožnosti, pa tudi v pridnosti in izvrstnem napredku pri učenju. Zgodaj mu je vdahnil Bog v srce hrepenenje, da bi vstopil v red Družbe Jezusove. Ker je kazal tako izredne zmožnosti, se oče ni mogel izlepa odločiti, da bi mu dal dovoljenje za redovniški stan. Toda modra previdnost je zmagala nad očetovskim srcem in očetovsko naravno ljubeznijo. Ko je bilo Janezu 17 let, je nastopil novicijat pri jezuitih. Kmalu so ga imeli za zgled in vzor ne le tovariši, marveč celo predstojniki, kajti bil je izredno točen, kadar in karkoli je velevalo redovno pravilo, odlikoval se je v angelski pobožnosti in goreči ljubezni do redovnih sobratov. Predniki so ga nato poslali v središče katoliškega sveta — v Rim. Tu je nadaljeval svoje popolno življenje, ki mu je pa vtisnila pravi sijaj uprav izredna brezmadežnost in čistost svetega mladeniča. Pogled angelsko čistega obraza njegovega je ganil marsikoga k pokori in poboljšanju. Čez tri leta ga je napadla nenadoma smrtna bolezen. Nekaj dni pred Marijinim Vnebovzetjem leta 1621. je bila sprejeta njegova duša v nebesa. Križ in knjigo redovnih pravil v znamenje pokorščine in ljubezni do trpljenja je držal v izsušeni roki, ko je umiral; zraven pa mu je ovijal prste sv. rožni venec, znak njegove pobožnosti do nebeške Matere. Papež Leon XIII. ga je prištel 15. januarja 1888 med svetnike.

Sv. Janez Berhman je poleg svetega Alojzija zaščitnik učeče se mladine.

Izreki sv. Janeza: Stóri veliko malih stvari! — Stóri veliko, govóri malo!

IVERI.

Če moder človek ugovarja — je prav, da odgovoriš; če neumnež te zavrača, je bolje, da molčiš.

Najnovejše z bojišč.

Od Tolmina od morja je divjal 6. avgusta in naslednji dan hud boj. Dolgotrajnemu obstreljevanju so sledili napadi, zlasti na obmostnem braniku pri Gorici in ob Doberdovski planoti. Krvavi spopadi so bili posebno na Sabotinu pri Pevmi in na gori Sv. Mihaela, ki so trajali celo noč in še 7. avgusta. S protinapadi so naši zopet osvojili večinoma vse najsprejnejše, razstreljene postojanke. Ujetih je bilo veliko Lahov. V Ljubljano so jih pripeljali v torek 3200.

V nedelo, dne 6. avgusta, je poročnik Banfield po daljšem boju v višini 2700 m nad Trstom sestrelil veliko laško letalo (Kaproni). Padlo je na tla pri Sesljanu in zgorelo. Dva zrakoplovca sta ranjena, poročnik mrtev.

Na Trst je bilo vrženih 1. avgusta iz zraka 7 bomb. Škodo je napravila samo ena. — 4. avgusta je padlo na Nabrežino 9 bomb.

Bolnišnica usmiljenih bratov v Gorici je trpela zlasti 5. avgusta. Eno poslopje je porušeno, dasi je imelo znake Rdečega križa. Veliko ranjencev je bilo ubitih. Prior P. Horák je težko ranjen, subprior pa ubit.

Ne spati in ne delati ne morejo mnogi, ker trpe bolečine, ki ne puste živcev v miru. Ako izvirajo te bolečine od prehlajenja, prepiha, starih poškodb ali drugih povzročevalcev bolečin, se dajo lahko odstraniti skoro vedno z Fellerjevim bolečine lajšajočim rastlinskim esencnim fluidom z znamko „Elza-Fluid“. „Elza-Fluid“ učinkuje jako olajšujoče, prinaša mirno spanje, pomirja živce, ter nas stori zopet zmožne za delo in mirno mišljenje. 12 steklenic tega dobrega domačega zdravila pošlje na vse kraje franco za samo 6 kron lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatr. 16. (Hrvatska). Obenem se lahko naroče Fellerjeve želodec krepčujoče la- gočno odvajajoče rabarbarske kroglice z znamko „Elza-kroglice“ 6 škatlic franco za K 4-40. To naj- prijetnejše odvajalno sredstvo je nedražljivega in neškodljivega učinka, ter zasluži prednost pred drastično učinkujočimi odvajalnimi sredstvi, ki le črevesa dražijo in slabé želodec. Ne dovolj razviti otroci, ki so zlezasti, slabokrvne deklice, slabotne osebe uporabljajo z dobrim uspehom pristno Dor- sehoovo ribje olje, dobrega okusa, 2 stekli. franco 5 kron. Tudi za Fellerjevo pomado za varovanje kože proti solničnim pegam à 2 kroni in za Feller- jevo Tannochina-pomado „Elza“ à 3 krone smo do- bili že ponovna priznanja. (sb.)

To in ono.

Medvedov vhod. Potopisec dr. A. Brehm pripoveduje v svojih potopisih iz Sibirijske naslednji dogodek: Iz vasi Tomski Sovod se je peljal zgodaj v ju- tro neki ondodni posestnik v gozd, da bi nabiral limbov orešček. Ta sadež je medvedu posebno priljubljen. Ko jih je kmet že precejšen kup naložil, stopi še enkrat v gozd, da bi bila mera polna. Med tem pa prikoraca sladkosneden medved iz gošče na drugi strani, zavo- ha oreške, spleza na voz in se jame go- stiti. Kmalu nato prinese kmet še eno posodo sadežev iz gozda, zagleda nena- prošenega divjega gosta ter zavpije ves preplašen nad konjem kakor v smrt- nem strahu: »Hi, hot!« Konj, ki je že sam čutil strah nenavadnega gosta, se spusti v dir. Medved si ni upal z dr-

drajočega voza, marveč začne tuliti, kar je konja še bolj plašilo, da je drvil, kakor bi za njim gorelo. V vasi so pa prav tisto jutro pričakovali grškega škofa. Mladina je bila zbrana pred cer- kvijo, zastopniki občine so se napravili v praznjo obleko, zastave so vihrale, v zvoniku so čakali pazniki, da dajo z zvonovi znamenje, ko se bo v daljavi prikazal voz. Končno opazijo tam zu- naj, kako se dviga oblak prahu okrog drdrajočega voza, ki se bliža vasi. Zvo- novi zapojo; vse napeto gleda, kdaj se prikaže voz. Toda — grozno presene- čenje! Namesto škofa se pripelje kos- matin — medved.

Sposobnost za vojaško službo. Neki angleški častnik je rekel, ko so ga vprašali, iz katerega civilnega stanu se dajo vzgo- jiti najboljši rezervni častniki: »Najboljši častniki so igralci, ker znajo poveljevati s primernim poudarkom, niso plašni in ne pridejo nikdar v zadrego, ker so sami vase zaljubljeni. Najboljši vežbalci so učitelji. Največ težav pri izvežbanju pa je z ljudmi trgovskega stanu, ki so pač inteligentni, a se ne znajo prilagoditi vojnim razmeram.«

Glas zvonov. Če hoče kdo vedeti, kje je v vasi dobro vino, naj posluša zvonove. Ponekod doné zvonovi: »Do- bro vino-dobro vino«, — podrugod pa: »Kiselca-kiselca«.

Pri dobrodelnem koncertu. »Koliko se plača vstopnine?« — »To je prosto- voljno.« — »No, to je deset vinarjev.« — »Ni zadosti. Prostovoljno se začne z dvajset vinarji!«

Vprašanja in odgovori.

J. Sch. — Koprivnica: V eni prihod- njih števil bomo objavili precej obširno razpravo, kako se sadni in grozdni mošt ohrani, da se ne razvije alkohol.

P. S. — v Ž: Nova ureditev letnega časa prebivalstvu na deželi nič ne ugaja. Pravijo pa, da je za meščane (po velikih mestih) zelo koristna.

M. O. — Lome: Vojnim ujetnikom ni dovoljeno pošiljati časopisov. Naša vlada je preskrbela, da dobivajo ruski ujetniki poseben zanje tiskan tednik, ki se imenuje »Nedelja«. Na Ruskem se tako daleč še niso povzpeli.

H. S. — Han-Komp. Witez, Bosna. Prošnjo morate vložiti pri orožni postaji ali pri županstvu, ki jo bo oddalo na pri- stojno mesto. Podpore Vam ne morejo od- reči.

Ne prezrite današnjega oglasa „Srečkovnega zastopstva“!

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Gradec, 2. avgusta: 39, 49, 85, 16, 89.
Linc, 5. avgusta: 55, 50, 35, 29, 3.

Sprejme se takoj
UČENEC za mesarsko obrt v starosti 14—15 let. Več se poizve pri gosp. Jos. Podkov, mesarju v Ljubljani Sv. Petra 1812
cesta št. 7.

Še je čas!

Ako imate še kako sliko Vašega očeta, sina, brata, itd., ki se bojuje za našo skupno domovino, ali je morda že padel na polju časti, pošljite nam jo in za malo ceno 4 kron Vam jo povečamo v obliko 28/34 cm., ki bo v okras sobe in Vam v trajen spomin. Denar naj se pošlje naprej ali pa po poštne povzetju. Obenem naj se dopošlje dotična slika in pove, ali naj se napravi doprsna ali cela podoba.

Jožef Otrin

Seegraben bei Leoben št. 129, Gorenje Štaj.

Iščem poštenega, zanesljivega in pridnega

mlynarja,

ki se razume na kmečki mlin. — **FRAN ŠVIGELJ**, Breg-Borovnica, No'ranjsko.

A. DRAME trgovina poleg rotovža
NOVOMESTO — GLAVNI TRG 65.

kupuje ženske lase

zmešane in strižene po najvišji ceni.

GORČEVA

KOLEŠA PRIZNANO NAJ-
BOLJŠA SEDANJOSTI X

A. GOREC

LJUBLJANA MARIJE TERE-
ZIJE CESTA 51. 14. NOVI SVET
NASPROTI KOLIZEJA ZAH-
TEVAJTE PRVI SLOV. CENIK
BREZPLAČNO

Suhe gobe,

črno in rdečo deteljo, kumno, janež, repno, korenjevo, razna travna in druga domača semena, prazne vreče kakortudi vse vrste deželnih pridelkov kupuje **SEVER & Urbanič Ljubljana, Wolfova ulica 12.** 1695

Edino dobri in solidni stroji so samo „Gritzner“ in „Afrana“ Prednosti: kroglični tek, biserni ubod (Peristich). Pouk o vezenju in krpanju brezplačno v hiši.

Edina tovar. zaloga šivalnih strojev

Josip Petelinec

Ljubljana

blizu franc. mostu, 3. hiša za vodo.

10 letna garancija.

Bližajo se veliki dnevi sreče!

V času do 1. febr. 1917 izžrebani bodo glavni dobitki sledečih izbornih srečk:

Novih srečk Avstrijskega rdečega križa	300.000 in 500.000 kron
Turških srečk	200.000, 400.000 in 200.000 frank.
30/0 zemljiških srečk iz l. 1880	90.000 in 90.000 kron
30/0 zemljiških srečk iz l. 1889	60.000 in 100.000 kron

17 žrebanj vsako leto! Svota glavnih dobitkov l. 1917:

3.230.000 kron oziroma frankov.

Mesečni obrok samo K 7.— oziroma K 3-75.

Te srečke imajo trajno denarno vrednost in je izguba denarja kakor pri loterijah v slučaju neizžrebanja izključena! — Zahtevajte brezplačno pojasnilo in igralni načrt, hitite z naročilom!

790

Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana.

Odvetnik in kazenski zagovornik

dr. Oton Fettich-Frankheim

naznanja, da je otvoril s 1. avgustom svojo

odvetniško pisarno

v Ljubljani, SODNA ulica štev. 11,
prvo nadstropje (Bahovčeva hiša.)

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala jo:

1440

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov
Ljubljana, Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovratne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom sgradbe, 2. vse premično blago, mobilije, poljsko orodje, stroje, živino, zvonove in enako, 3. vse poljske pridelke, žita in krmo, 4. zvonove proti prelomu, 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in druge kombinacije in proti neugodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za doživetje in nižjeavstrijsko zavarovalnico, od katere ima tudi doživetni odbor kranjski podružnico.

Varnostni zaklad in ućnine, ki so znašale l. 1912 K 673.350-17, so poskočile koncem l. 1913 na K 735.147-17.

Tedaj, čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolj bo rastle rakiad.

Ponudbe in pojasnila daje ravnateljstvo, glavno poverjeništvu v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjeniki.

Cene primerne, hitra cenitev in takojanje izplačilo.

Ne pustite otrok samih, da se požari umejijo!

Ne pustite otrok samih, da se požari umejijo!

Šriporočamo

*Kolinsko kavino primes
v korist obmejnim Slovincem!*

Usnje in čevlje

samo na debelo

priporoča in še vedno razpošilja: **Ivan Komidar**, Dunaj II. Rote Kreuzgasse 5. — In sicer boka-teletine, ševro, konjski boka, gladke mazane, ovčine in tudi izgotovljene gornje dele (Ober-teile), čevljarske potrebščine itd. — Čevlje za štrpaci in moderne fine vseh vrst in velikosti. — Pri vprašanjih za cene je točno navesti, kar se želi naročiti. —

Plačilni pogoji novih odjemalcev so, pred-plačilo proti računu; pri starih po navadi. — Manj kot 1 ducat ene vrste pri usnju ali pol duc. čevljev ene vrste vendar mešanih veliko-sti se ne pošilja niti za vzorce. — 1849

Hiša

v kateri je stara pekarija na glavni cesti v **Spodnji Šiški** nasproti bo-doče župne cerkve, se pod ugodnimi pogoji **proda**.

Več pove lastnik **Rudolf Oroszy**, Ljubljana.

Razširjate „DOMOLJUBA“!

Ustanovljeno leta 1893.

Ustanovljeno leta 1893.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrirana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. Zunanji vlagatelj se za pošl-

4³/₄ %

ljanje denarja na razpolago brez-plačno položnice poštne hranilnice.

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7¹/₂, 15 ali 22¹/₂ let, pa tudi izven odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranžirska posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvu. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 5.788.340 K.

Načelstvo:

Predsednik: **Andrej Kalan**, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

II. podpredsednik:

B. Remec, ravnatelj slov. trg. šole v Ljubljani;

Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: **Ivan Dolenc**, o. kr. profesor v Ljubljani; **Zajo Albin**, o. kr. rač. oficijal v Ljubljani; **Anton Kralj**, tajnik Zadruga zveze v Ljubljani; **dr. Merhar Alojzij**, gimn. profesor v Ljubljani; **dr. Jakob Moherič**, odvet-niški kandidat v Ljubljani; **dr. Fran Fapež**, odvetnik v Ljubljani; **Ivan Sušnik**, stolni kanonik v Ljubljani; **Anton Sušnik**, o. kr. g. profesor v Ljubljani; **dr. Viljem Schweitzer**, odvetnik v Ljubljani; **dr. Aleš Ušenčnik**, prof. bogoslovja v Ljubljani; **Fran Verbič**, o. kr. gimn. prof. v Ljubljani; **Ignacij Zapletnik**, katehet v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: **Anton Kržič**, o. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: **Anton Čadež**, katehet v Lju-bljani; **K. Gruber**, o. kr. št. rač. oficijal v Ljubljani; **Ivan Mlakar**, profesor v Ljubljani; **Avguštin Zajo**, o. kr. rač. revizent in posestnik v Ljubljani.

Na prodaj je v **Skofji Loki**
večja hiša ➔
z velikim sadnim in zelenjavnim vrtom.

Pojasnila daje

1684

Dr. Fr. Jerala, odvetnik v Skofji Loki.

Krompir =

droben za krmljenje kupuje

I. kranjska svinjerejska družba v Ljubljani,
Dunajska cesta 29.

Dobro „IKO“ uro

vsak občuduje in zaželi, kajti ona je
mojstirsko delo urarske umetnosti!

Razpošilja se po povzetju zamenjam!
Neugajajoče

Velika izbira ur, verižic, prstanov, lepoticja, daril itd. v velikem

krasnem ceniku,

katerega zahtevajte za-stonj in poštne prosto.

Zlato uro zastonj!

Natančneje v krasnem ce-niku, ki se pošlje zastonj in poštne prosto.

Tako sodijo vse širanke: Čisto takih pisem Vam lahko pokažem.

Po letih še ni popravila potrebna:

Moji znanci so zelo iznenadeni, da ona ko-vinasta ura, katero sem pri Vas kupil K 4.10, še ni bila popravljena in gre vedno dobro. Pošljite mi sedaj ravno tako za mojega ne-čaka. Vsoto K 4.10 pošljem istočasno po poštni nakaznici na Vas.

Vas najlepše pozdravljam

Skarčičev pri Krapini. Franc Mlinarič, pos.

Vse ure so natančno preizkušene!

Lasna znamka „IKO“ svetovnoznana.

Svetovna razpošiljalnica

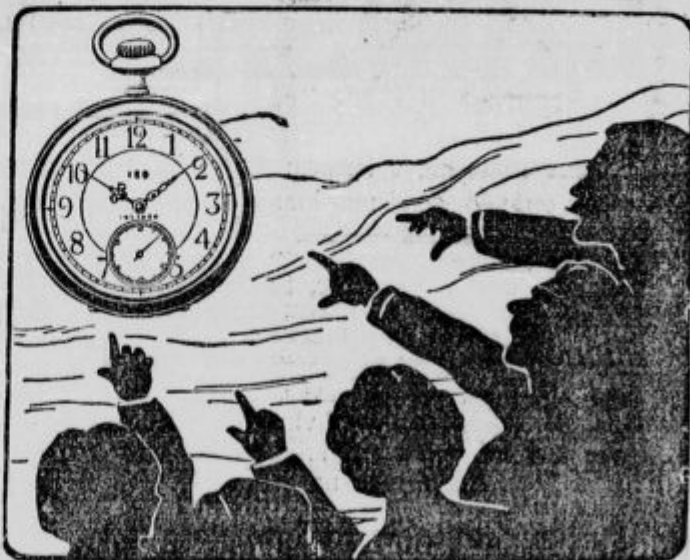
Lasna protokolirana tovarna ur v Švici.

H. SUTTNER samo v LJUBLJANI št. 1.

Nobene podružnice.

Svetovnoznana radi razpošiljanja dobrih ur.

Nobene podružnice.

Gospodarska Zveza v Ljubljani

ima v zalogi sledeča krmila:

Orehove tropine (cele) v ploščah po K 84— in zmlate a K 87— za 100 kg brez vreč.

Rapsove tropine v ploščah po 76 K brez vreč a 100 kg

Olupke sladkorne pese v balah in vrečah po 50 kg a K 53— za 100 kg brez vreč.

Sladkorno krvno klatjo po 51— K za 100 kg z vrečama vred.

Poljedelci! Naročajte pri Gospodarski zvezi semena, ječmen, domačo in nemško deteljo, grahico in semensko koruzo za zeleno krmo.

Kmetovaiči! Preskrbite si od Gospodarske zveze kajnita, kalijevo sol, 8% kalijev, 18—20% mineralni in kostni superfosfat, mešana gnojila, zlasti 14% žlindro, ki se dobi v papirnatih vrečah po 50 kg za K 10— a 100 kg z vrečo vred. Naročniki na dostavljajo lastne vreče franco naš naslov, sicer se naročila ne bodo mogla izvršiti, ker železnica v papirnatih vrečah blaga ne sprejema. Dobi se tudi v platnenih vrečah po 13-20 K a 100 kg z vrečo vred.

Odslej prodaja knjižico „Živnoredel in vojna“ Katoliška Bukvarna.

Gospodarska zveza pa nakupuje tudi po najugodnejših cenah koruzne storže, ajdove, prosene in druge pleva.

Poljedelske stroje, motorje, mlatilnice itd. naročajte le pri Gospodarski Zvezi.

izborne se je omenilo za vojake in vojski in opreh za vsakega kot najboljši

bol oblažajoče mazanje

pri prehlajenju, reumatizmu, gibalo, lažnecel, prsni, vratni in bolesti v kolen

Dr. Richter-ja

Sidro-Liniment. osepelci

Nadomestilo **Sidro-Pain-Expeller.** osepelci

Steklenica krom. — 70, 1'40, 2'—

Dobiva se v lekarnah ali direktno v Dr. Richter-ja lekarni „Pri siletem lovu“, Praga, I., Klizabeta cesta 5.

Dnevno raspošiljanje.

500K

Vam plačam ako Vam silb kurjila odes, bradavio in trde kože tekom 3 dni a korezino. brez bolečin ne odpravi

RIA-BALSAM.

Cena lončku z jamstvenim pismom K 1'50, 3 lončki K 4'—, 6 lončkov K 5'50.

Potenje nog in rok odpravi Ita prašek. Cena K 1'50, 3 skatije K 3'50.

Nemeny Kaschau (Kassa) L. poštni predal 1 819 Ugarsko.

100.000 zahvalnic.

Naglušnost

šumenje po ušesih, ne prirojena gluhost, tečenje iz ušes odstranja naglo in zanesljivo slušni fluid Oton zak. zajamč. Zahvalnice vsak dan. Cena izvirni steklenici K 4, s poštnino.

Institut Samos, Dunaj VIL, Lerchenfeldstr. 125.

Naročajte „Slovenca“

Jaz Ana Csillag

s svojimi 185 cm dolgimi orjaškimi Lorelejskimi lasmi, ki sem jih dobila po 14 mesečni rabi pomade, ki sem jo iznašala sama. To je edino sredstvo proti izpadanju las, za njih rast in negovanje, za ojačitev lasišča, pri moških krepko pospešuje rast brade, in že po kratki dobi daje lasem in bradi naravni blek in polnost, in jih varuje pred prezgodnjim osivenjem do najvišje starosti

Lonček po 4, 6 in 10 kron.

Po pošti se pošilja vsak dan po vsem svetu s poštnim povzajem ali denar naprej iz tvornice, kamor je naslavljati vsa naročila

Ana Csillag, Dunaj I, Kohlmarkt 11.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. drž. živl. in rentne, nezg. in jamst. zavarovalnica

sprejema zavarovanja na doživetje in smrti, otroških dot. rentna in ljudska, nezgodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Udeležba na dividendah pri življenjski zavarov. že po prvem letu.

Stanje zavarovanj koncem 1914 K 173.490.838—
Stanje gar. fondov koncem 1914 K 48.732.022-76
V letu 1914 se je izplačalo zavarovancem na dividendah čistega dobička K 432.232-66

Kder namerna skloniti življenjsko zavarovanje veljavno hkrati za vojno zavarovanje, naj se v lastne koristi o. lne do gori izmenovno poštizier.

Prospekti zastoj in poštnine prosto.

Spособni zas'opnik se sprejmejo po najugodnejšim pogoji.
Marije Terezije cesta 12.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta štev. 6, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkviyo sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

Vloge v „Ljudski posojilnici“ so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

4 1/2 %

Rezeroni zakladi znašajo okroglo kron 800.000.—. Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1915 23 milijonov kron.

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krone 50 vinarjev na leto.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago pošne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadružnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje na osebni kredit proti poroštvo ali zastavi vrednostnih papirjev. — Menjice se eskomptujejo najboljši.

